

ANA TEMA¹

8. Madde

Özel hayat hakkı

Kamu bekçiliği yapanların rolünü koruma ya da sınırlama

(Son güncelleme: 01/09/2019)

Giriş

Mahkeme farklı kamu bekçisi türleri olduğunu kabul etti. Basının daha önceden böyle tanımlanmasına (*Barthold /Almanya*, 1985, § 58), rağmen, artık STK'lar da kamu menfaatine olan konulara dikkat çektiklerinde bu şekilde kabul ediliyorlar (*Vides Aizsardzibas Klubs /Latviya*, 2004, § 42; *Animal Defenders International /Birleşik Krallık* [BD], 2013, § 103). Bir STK da basın ile benzer öneme sahip bir "kamu bekçiliği" rolünü oynuyor ve Sözleşme kapsamında basına sağlanan korumanın benzerini hak eden bir toplumsal "bekçi" olarak tanımlanabilir (*Magyar Helsinki Bizottság /Macaristan* [BD], 2016, § 159).

Blog sahipleri/popüler sosyal medya kullanıcılarının rolü, 10. Madde ile sağlanan koruma söz konusu olduğunda (*Magyar Helsinki Bizottság /Macaristan* [BD], 2016, § 168), her ne kadar bu karar gelişmenin ilk günlerinden kalma bir içtihat olsa da "kamu bekçiliği" olarak düşünülebilir.

Bu Ana Tema mahremiyet hakkının bu "kamu bekçilerinin" oynadığı hayati rolü nasıl koruyabileceğini ve sınırlandırabileceğini tanımlar. Mahremiyet hakkı bir yandan bekçiyi Devletin keyfi müdahalelerinden korurken diğer yandan da başkalarının hakları ve özgürlükleri, yani genel menfaati göz önüne alarak onların faaliyetlerini sınırlayabilir. Bu son yönle ilgili olanlar bir kamu bekçisinin "görevleri ve sorumlulukları"dır (gazetecilerin görevleri ve sorumlulukları için bkz. örneğin *Pentikäinen /Finlandiya* [BD], 2015, §§ 88-91; ve STK'lara uygulanan etik gazetecilik değerlendirmeleri için bkz. *Magyar Helsinki Bizottság /Macaristan* [BD], 2016, § 159 ve *Medžlis Islamske Zajednice Brčko ve Diğerleri /Bosna-Hersek* [BD], 2017, § 87).

Dolayısıyla Mahkeme, ilgili yarışan haklar ile menfaatler arasında doğru dengenin nasıl kurulacağına dair yol gösterici ilkeler geliştirdi. Başvurana ve şikayetlerine bağlı olarak 8 ve/veya 10. Maddelere başvurulur. Bu Ana Tema Mahkeme'ye 8. Madde, hem 8 hem de (ilgili olduğunda) 10. Maddeler ve diğer belli Maddeler kapsamında açılan davalara odaklanır (*idem*).

Mevcut içtihattan çıkarılan ilkeler

İletişimin izlenmesi:

- Hukuk, gazetecilere, kaynaklarını keşfetmek amacıyla haberleşmelerinin dinlenmesi ve kaydedilmesi gibi gazetecileri izleme yetkilerine uygun güvenceler sağlamalıdır (*Telegraaf Media Nederland Landelijke Media B.V. ve Diğerleri /Hollanda*, 2012, § 102 – 8. ve 10. Maddeler ihlal edilmiştir).
- Gizli izlemenin STK'ların bekçilik faaliyetleri üzerinde bir etkisi olabilir (*Szabó ve Vissy /Macaristan*, 2016, § 38 – 8. Madde ihlal edilmiştir).

¹ Yazı İşleri Müdürlüğü tarafından hazırlanmıştır. Mahkeme'yi bağlamaz

- Mahkeme'nin aslında bekçiler tarafından ileri sürülmelerine rağmen, bekçilere atıf yapmadan genel olarak gizli izleme rejimi değerlendirmesi yaptığı belirli davalar (*Association for European Integration and Human Rights and Ekimdzhev /Bulgaristan*, 2007, § 69 – 8. Madde ihlal edilmiştir; *Liberty and Others /Birleşik Krallık*, 2008, § 57 – 8. Madde ihlal edilmiştir; *Roman Zakharov /Rusya* [BD], 2015, § 175-179 – 8. Madde ihlal edilmiştir)

Bir gazetecinin evinin, işyerinin aranması: gazetecinin malzemelerine el konulması:

- Birinin evinin (*Ernst ve Diğerleri/ Belçika*, 2003, § 110) ve işyerinin (*Ernst ve Diğerleri/ Belçika*, 2003, § 110 – 8. ve 10. Maddeler ihlal edilmiştir; *Saint-Paul Luxembourg S.A. /Lüksemburg*, 2013, § 39 – 8. ve 10. Maddeler ihlal edilmiştir) korunmasına dair içtihat gazetecilere uygulanmıştır.
- Gazetecinin avukatının evinde yapılan aramalar 8. Maddeyi ihlal edebilir ve aynı zamanda gazetecinin Sözleşme'nin 10. Maddesinden doğan hakları üzerinde bir etkisi olabilir (*Roemen ve Schmit /Lüksemburg*, 2003, § 71 – 8 ve 10. Maddeler ihlal edilmiştir).
- Bir gazeteciye ait veri kaydetme cihazlarına el konulan herhangi bir arama gazetecinin ifade özgürlüğüne ilişkin bir sorun doğurur (buna kaynağın korunması dahildir) ve burada kayıtlı bilgilere erişim istismara karşı yeterli ve uygun güvencelerle korunmalıdır (*Nagla /Latviya*, 2013, § 101 – 10. Madde ihlal edilmiştir, 8. Madde kapsamında ayrı bir incelemeye gerek görülmemiştir)

Araştırmacı gazetecilik ve Devletin yükümlülükleri:

- *Khadija Ismayilova /Azerbaycan*, 2019: Meşhur bir araştırmacı gazetecinin son derece kritik gazetecilik faaliyetleriyle bağlantılı olarak özel hayatına (kadının gizlice çekilmiş videolarının internette yayınlanması da dahil) izinsiz girildiği iddiası ve yetkili makamların konuyu soruşturma tarzında önemli kusurlar. Şikâyet Devletin 8. Madde kapsamındaki pozitif yükümlülükleri bakımından incelendi: bkz. §§ 113-114. Videonun yayınlanmasının başvuranın mesleki faaliyetiyle bağlantılı olup olmadığını ve kim tarafından yayınlandığının soruşturulması önemlidir. Bir gazeteciye karşı vahim fiiller ve insanlık onuruna hakaret: § 116.
 - Soruşturma sırasında elde edilen özel mahrem bilgilere Cumhuriyet Savcılığı'nın basın bildirisinde atıf yapılmıştır (8. Madde, özel hayat). Yetkili makamlar, başvuranın mahremiyetine yönelik mevcut ihlali daha fazla artırmamak için özenli davranmalıydı (§ 148).
 - Başvurana yönelik, onun gazetecilik faaliyetleriyle bağlantısı bariz olan cezai nitelikli fiiller yetkili makamların dikkatine sunulmuştur. 10. Madde. "Gazeteciliği korumaya yönelik bir ortamın ruhuna ters" bir durum vardır (§ 165) ve Devlet başvuranın ifade özgürlüğünü kullanmasını korumaya yönelik pozitif yükümlülüklerini yerine getirememiştir.

Özel hayat hakkı ile ifade özgürlüğünün dengelenmesi:

- 8 ve 10. Maddeler kapsamındaki haklar ilkesel olarak eşit saygıyı hak ederler. Mahkeme başvurunun sonucunun teorik olarak başvurunun maddeye (8. Madde) maruz kalan kişi tarafından mı yoksa yayıncı (10. Madde) tarafından mı yapıldığına bağlı olmaması gerektiği görüşündedir (*Von Hannover /Almanya (no. 2)* [BD], 2012, § 106 – 8. Madde ihlal edilmemiştir). 8. Madde ile 10. Maddenin dengelenmesine ilişkin genel ilkelerin özeti için, bkz. *a.g.e.*, §§ 95-113.
- Bir yandan, basının hayati "bekçilik" rolünü yerinde getirdiği bir demokraside, demokratik bir toplumda görevlerini yapan politikacılarla ilgili bir tartışmaya katkısı olabilecek -ihtilafli olanlar dahi- gerçekleri bildirmek ile diğer yandan basının böyle bir rol üstlenmediği bir yerde illa resmi görevleri olmayan bir bireyin özel hayatının ayrıntılarını bildirmek arasında temel

bir ayırım yapılması gerekir (*Von Hannover /Almanya*, 2004, § 63 – 8. Madde ihlal edilmiştir; *Von Hannover /Almanya (no. 2)* [BD], 2012, § 110 – 8. Madde ihlal edilmemiştir).

- 8. Madde, kişinin özel hayatına ilişkin mahrem ayrıntılar yayınlanmadan önce, bu tutumun diğerlerinin yanı sıra ifade özgürlüğü üzerindeki caydırıcı etkisini göz önüne alarak, kişisel bilgilendirme yükümlülüğü getirmez (*Mosley /Birleşik Krallık*, 2012, § 132 – 8. Madde ihlal edilmemiştir).
- Bir gazeteci tarafından bir sanığın son derece kişisel (sağlık bilgileri dahil) bilgilerinin ifşa edilmesi 8. Madde kapsamında en üst düzeyde koruma gerektirir; bu sanığın kamuoyunda tanınmadığı durumlarda özellikle önemlidir (*Bédat /İsviçre* [BD], 2016, § 76 – 10. Madde ihlal edilmemiştir).
- Bazı davalarda iddiaların niteliği ve derecesi 8. Madde kapsamında bir sorun oluşturmayıp 10. Madde ve onun getirdiği kısıtlamalarla bağlantılıdır; bu nedenle Mahkeme bir dengeleme uygulamasına girişmeyi reddedebilir (*Magyar Helsinki Bizottság /Macaristan* [BD], 2016, § 196; ayrıca bkz. *Lingens /Avusturya*, § 38).

İnternetteki bekçiler ve 8. Madde:

- İnternetteki yorum ve iletilerin, başta özel hayata saygı hakkı olmak üzere insan hakları ve özgürlüklerinin kullanılması ve yararlanılmasına zarar verme riski elbette basının verdiği zarardan daha yüksektir (*Węgrzynowski ve Smolczewski /Polonya*, 2013, § 58 – 8. Madde ihlal edilmemiştir).
- Çevrimiçi yayınlanan malzemenin kaldırılmasına ilişkin şikayetler için yarışan çıkarların dengelenmesi, kaldırma talebinin bilgiyi özgün olarak yayınlayan kuruma (faaliyetleri genellikle ifade özgürlüğünün korumaya kalktığı şeyin ta kendisi olan) karşı mı yoksa bir arama motoruna (esas menfaati bu bilgiyi yayınlamak değil kişi hakkındaki mevcut bütün bilgilerin tanımlanmasını kolaylaştırmak ve onun hakkında bir profil oluşturmak olan) karşı mı yapıldığına bağlı olarak farklı sonuçlar doğurabilir (*M.L.ve W.W. /Almanya*, 2018, § 97 – 8. Madde ihlal edilmemiştir).

Önemli örnekler

- *Von Hannover (no. 2) /Almanya* [BD], 2012: Yerel mahkemelerin ünlü bir çiftin haberi olmadan çekilmiş bir fotoğrafının daha fazla yayınlanmasını yasaklayan bir tedbir kararı almayı reddetmesi (8. Madde ihlal edilmemiştir);
- *Roman Zakharov /Rusya* [BD], 2015: Mobil telefon konuşmalarının gizlice dinlenmesini düzenleyen yasal çerçevedeki eksiklikler (8. Madde ihlal edilmiştir);
- *Roemen ve Schmit /Lüksemburg*, 2003: Kaynakları belirlemek amacıyla gazetecinin evinin ve işyerinin aranması, avukatın ofisinin aranması ve bir mektuba el konulması (8 ve 10. Maddeler ihlal edilmiştir).
- *Ernst ve Diğerleri/ Belçika*, 2003: Basın bağlamında arama ve el koyma (8. Madde ihlal edilmiştir).
- *Weber ve Saravia /Almanya* (k.k.), 2006: *Gazetecilerin ifade özgürlüklerine müdahale eden stratejik telekomünikasyon takibi, ancak ciddi bir müdahale teşkil etmiyor (8 ve 10. Maddeler kapsamında kabul edilemez).*
- *Association for European Integration and Human Rights and Ekimdzhev /Bulgaristan*, 2007: Gizli izleme tedbirlerine izin veren yasada yeterli güvencelerin olmaması (8. Madde ihlal edilmiştir).
- *Liberty and Others /Birleşik Krallık*, 2008: Sivil-özgürlük örgütlerinin dış iletişimlerinin Savunma Bakanlığı tarafından, geniş takdir yetkileriyle çıkarılan bir kararla izlenmesi (8. Madde ihlal edilmiştir).

- *Mosley /Birleşik Krallık*, 2011: Gazetelerin bir kişinin özel hayatına ilişkin ayrıntıları yayınlamadan önce kişiye haber vermek gibi bir yasal yükümlülüğü yoktur (8. Madde ihlal edilmemiştir).
- *Telegraaf Media Nederland Landelijke Media B.V. ve Diğerleri /Hollanda*, 2012: Gazetecilerin izlenmesi ve kaynaklarını belirleyebilecek belgeleri teslim etmelerine karar verilmesi (8 ve 10. Maddeler ihlal edilmiştir).
- *Saint-Paul Luxembourg S.A. /Lüksemburg*, 2013: Bir makalenin yazarının kimliğini teyit etmek üzere gazetede yapılan arama ve el koyma operasyonu (8 ve 10. Maddeler ihlal edilmiştir).
- *Węgrzynowski ve Smolczewski /Polonya*, 2013: Mahkeme'nin gazetenin başvuranın saygınlığına zarar verdiği için bir yazıyı internet arşivinden kaldırmasına karar vermeyi reddetmesi (8. Madde ihlal edilmemiştir).
- *Szabó ve Vissy /Macaristan*, 2016: Mevzuatta gizli izlemenin istismarına karşı yeterli güvencelerin olmaması (8. Madde ihlal edilmiştir).
- *M.L ve W.W /Almanya*, 2018: Yakın zamanda serbest kalacak failerin, medyayı işledikleri suç hakkındaki çevrimiçi malzemeyi gizlemeye mecbur etme taleplerinin reddedilmesi (8. Madde ihlal edilmemiştir).
- *Khadija Ismayilova /Azerbaycan*, 2019: Meşhur bir araştırmacı gazetecinin gazetecilik faaliyetiyle bağlantılı olarak özel hayatına izinsiz girildiği iddiası (8. Madde ihlal edilmiştir).

Bekçilik rolü ve Sözleşme'nin diğer Maddeleri

Basın özgürlüğünü kısıtlayan ve STK'lar/basının bekçi olarak hareket etme becerisine zarar veren önlemler sıklıkla, 8. Maddeye hiçbir atıf yapılmadan **10. Madde** kapsamında incelenecektir: bu Ana Tema'da sadece büyük davalardan alıntı yapılmıştır. Bu tür kısıtlayıcı önlemler Sözleşme'nin diğer Maddeleri kapsamında da incelenebilirler.

Örneğin bkz.:

- *Lingens /Avusturya*, 1986 (10. Madde ihlal edilmiştir).
- *Animal Defenders International /Birleşik Krallık* [BD], 2013 (10. Madde ihlal edilmemiştir).
- *Nagla /Latviya*, 2013 (10. Madde ihlal edilmiştir).
- *Pentikäinen /Finlandiya* [BD], 2015 (10. Madde ihlal edilmemiştir).
- *Medžlis Islamske Zajednice Brčko ve Diğerleri /Bosna-Hersek* [GBD], 2017 (10. Madde ihlal edilmemiştir).
- *GRA Stiftung gegen Rassismus und Antisemitismus /İsviçre*, 2018 (10. Madde ihlal edilmiştir).
- *Şahin Alpay /Türkiye*, 2018 (10 ve 5 § 1. Maddeler ihlal edilmiştir).

2. Madde:

Bir cinayet mağdurunun gazeteci olduğu davalarda işlenen suçla gazetecinin mesleki faaliyeti arasında muhtemel bir bağlantı olup olmadığının kontrol edilmesi son derece önemlidir (*Mazepa ve Diğerleri /Rusya*, 2018, § 73; ayrıca bkz. *Adalı /Türkiye*, 2005, § 231 ve *Huseynova /Azerbaycan*, 2017, § 115). Bir gazetecinin öldürülmesinin ülkedeki başka gazetecilerin çalışması üzerinde caydırıcı bir etkisi olabileceği için bu cinayetin arkasında yatan saiklerin soruşturulması özel bir özen gerektirir (*Huseynova /Azerbaycan*, 2017, § 115).

Mağdurun gazeteci kimliği, yetkili makamların gerçek ve acil bir hayati tehlikenin varlığını bilip bilmedikleri veya bilmeleri gerekip gerekmediği ve dolayısıyla pozitif koruma yükümlülüklerini yerine getirip getirmediği tespit edilirken, 2. Maddenin esas yönü kapsamında da önemlidir. Mahkeme yetkili makamların siyasi açıdan hassas konuları haber yapan bir gazetecinin savunmasız durumunun

farkında olmaları gerektiğini hesaba katar (*Gongadze /Ukrayna*, 2005, § 168). Devlet yetkilileri ölüm tehditleri alan bir gazetecinin hayatını korumak için (*Dink /Türkiye*, 2010, § 74) ya da özel bir gazetenin yayınlanması ve dağıtılmasında yer alanlara karşı yürütülen bir toplu kampanyadan doğan risklere karşı (*Kılıç v. Turkey*, 2000, §§ 66, 76; karşılaştır ve mukayese et. *Tepe /Türkiye*, 2003, §§ 173-174; usul yönünden ayrıca bkz. *Yaşa /Türkiye*, 1998, §§ 106-107) gerekli tedbirleri almadıklarında 2. Madde de esas yönünden ihlal edilmiş olur.

- *Yaşa /Türkiye*, 1998, §§ 106-107: Bir gazetecinin ölümüne ilişkin etkili soruşturma yürütülememesi (2. Madde usul yönünden ihlal edilmiştir).
- *Kılıç /Türkiye*, 2000: Devlet yetkililerinin özel bir gazetenin yayınlanması ve dağıtılmasında yer alanlara karşı yürütülen bir toplu kampanya sırasında bir gazetecinin yaşam hakkını korumak üzere gerekli tedbirleri alamaması (§§ 66, 76: 2. Madde esas yönünden ihlal edilmiştir); başvuranın gazetecilik görevi nedeniyle hedef alınmasına ilişkin herhangi bir soruşturma yapılmaması ve etkili bir kovuşturma olmaması (§§ 82-83: 2. Madde usul yönünden ihlal edilmiştir).
- *Tepe /Türkiye*, 2003: her ne kadar başvuranın Kürt yanlısı bir gazetede çalışan oğlu başvuranın iddiaları lehine yönlendirmelerde bulunsa da, gazetecinin bir devlet görevlisi ya da devlet yetkilileri adına hareket eden bir kişi tarafından kaçırılıp öldürülmesi yolundaki makul şüphenin ötesinde bir sonuca varmak için gerekli malzemenin olmaması (§§ 173-174: 2. Madde esas yönünden ihlal edilmemiştir); yeterli ve etkili bir soruşturmanın yapılmaması (§§ 178-181: 2. Madde usul yönünden ihlal edilmiştir).
- *Adalı /Türkiye*, 2005: Bir gazetecinin kimliği belirsiz failer tarafından öldürülmesi; yeterli ve etkili bir soruşturmanın yapılmaması (§§ 226-232) ve cinayetin gazetecilik görevinden kaynaklanan bir saikle ya da bu görevle bağlantılı olarak işlenip işlenmediğinin yeterince araştırılmaması (§ 231) (2. Madde usul yönünden ihlal edilmiştir).
- *Gongadze /Ukrayna*, 2005: Bir politika gazetecisinin zorla kaybettirme sonucunda öldüğü iddiası ve yetkili makamların gazetecinin hayatını koruyamaması (§§ 167-170: 2. Madde esas yönünden ihlal edilmiştir ve etkili soruşturma yapılmaması (178-179: 2. Madde usul yönünden ihlal edilmiştir).
- *Dink /Türkiye*, 2010: Yetkili makamların aldığı ölüm tehditlerinden sonra bir gazetecinin hayatını koruyamaması (§ 74) ve etkili soruşturma yapılamaması (§§ 82-91: 2. Madde esas ve usul yönünden ihlal edilmiştir).
- *Huseynova /Azerbaycan*, 2017, §§ 110-116: Hükümeti eleştiren bir gazeteci cinayetinin etkili bir şekilde soruşturulmaması, başvuranın kocasının cinayetinin gazetecilik faaliyetleriyle bağlantılı olup olmadığının araştırılmaması (2. Madde usul yönünden ihlal edilmiştir).
- *Mazepa ve Diğerleri /Rusya*, 2018, §§ 73-78, 82: Bir araştırmacı gazetecinin sözleşmeli olarak öldürülmesinin yetersiz ve uzun süren soruşturması (2. Madde usul yönünden ihlal edilmiştir).

3. Madde:

Mahkeme, bir gösteri sırasında başvurana karşı şiddet kullanılması gerekip gerekmediğini değerlendirirken basın yeleğini giyen başvuranın, gösteri hakkında bilgi veren bir gazeteci olarak rolünü dikkate alır (*Rizvanov /Azerbaycan*, 2012, §§ 50-51, 58-60).

Devlet yetkilileri tıpkı 2. Maddede olduğu gibi (yukarıya bkz.) 3. Maddenin usulü yönünden de yapılan kötü muamelenin başvuranın gazetecilik göreviyle bağlantılı olabilme ihtimalini soruşturmak için gerekli adımları atmakla yükümlüdürler (*Uzeyir Jafarov /Azerbaycan*, 2015, § 52).

- *Najafli /Azerbaycan*, 2012, §§ 38-40, 49-55: kamu menfaatinin olduğu bir konuyu bildirmeye çalışan bir gazeteciye polisin kötü muamele yapması (3. Madde esas ve usul yönünden ihlal edilmiştir).

- *Uzeyir Jafarov /Azerbaycan*, 2015, §§ 49-52: Bir gazeteciye karşı şiddetli fiziksel saldırı (3. Madde usul yönünden ihlal edilmiştir).
- *Emin Huseynov /Azerbaycan*, 2015, §§ 65-66, 74-75: Bir toplantıda gözaltına alınan bir gazetecinin polis tarafından kötü muamele görmesi (3. Madde esas ve usul yönünden ihlal edilmiştir; ayrıca bkz. 5 § 1 ve 11. Maddelerin ihlali).

5. Madde, 18. Madde:

- *Şahin Alpay /Türkiye*, 2018 (10 ve 5 § 1. Maddeler ihlal edilmiştir).
- *Rasul Jafarov /Azerbaycan*, 2016 (5 § 1 ve 5 § 4. Maddeler ve 5. Madde ile bağlantılı olarak 18. Madde ihlal edilmiştir).

Genel ilkelerin özeti

- 8 ve 10. maddelerin dengelenmesiyle ilgili genel ilkelerin özeti için bkz. *Von Hannover /Almanya (no. 2)* [BD], 2012, §§ 95-113.

Diğer referanslar

Araştırma raporları:

- İnternet: Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi İçtihadı [İNG](#) / [FRA](#)
- [Mahkeme içtihadında STK'lar \(sadece Fransızca\)](#)

Basın bildirimleri:

- Saygınlığın korunması [İNG](#) / [FRA](#)
- Kişinin imajını koruma hakkı [İNG](#) / [FRA](#)
- Gazetecilik kaynaklarının korunması [İNG](#) / [FRA](#)
- Kitle Denetimi [İNG](#) / [FRA](#)

Avrupa Konseyi:

- [Resolution 1003 \(1993\) of the Parliamentary Assembly on Ethics of journalism \(Parlamentar Meclisi'nin Etik Gazetecilik hakkında 1003 \(1993\) sayılı Kararı\)](#)
- [Resolution 1165 \(1998\) of the Parliamentary Assembly of the Council of Europe on Right to Privacy \(Avrupa Konseyi Parlamentar Meclisi'nin Mahremiyet Hakkı hakkındaki 1165 \(1998\) sayılı Kararı\)](#)
- [Recommendation No. R \(2000\) 7 of the Committee of Ministers to member states on the right of journalists not to disclose their sources of information \(Bakanlar Komitesi'nin Gazetecilerin haber kaynaklarını ifşa etmeme hakları hakkında üye devletlere yönelik R \(2000\) 7 sayılı Tavsiye Kararı\)](#)
- [Resolution 2045 \(2015\) of the Parliamentary Assembly of the Council of Europe on Mass Surveillance \(Avrupa Konseyi Parlamentar Meclisi'nin Kitle Denetleme hakkındaki 2045 \(2015\) sayılı Kararı\)](#)
- [Recommendation CM/Rec\(2016\)4 of the Committee of Ministers to member States on the protection of journalism and safety of journalists and other media actors \(Bakanlar Komitesi'nin gazeteciliğin korunması ve gazeteci ve diğer medya aktörlerinin güvenliği hakkında üye devletlere yönelik CM/Rec\(2016\)4 sayılı Tavsiye Kararı\)](#)

- Resolution 2212 (2018) of the Parliamentary Assembly of the Council of Europe on The protection of editorial integrity (Avrupa Konseyi Parlamenter Meclisi'nin editoryal bütünlük hakkındaki 2212 (2018) sayılı Kararı)

Avrupa Birliđi:

- Google Spain SL, Google Inc. /Agencia Española de Protección de Datos (AEPD), Mario Costeja González (2014)
- Genel Veri Koruma Mevzuatı

Birleşmiş Milletler:

- United Nations General Assembly, Report of the Special Rapporteur on the promotion and protection of the right to freedom of opinion and expression (A/HRC/23/40) (Birleşmiş Milletler Genel Kurulu, Düşünce ve ifade özgürlüğünün teşvik edilmesi ve korunmasına ilişkin Özel Raportör Raporu (A/HRC/23/40))

ÖNEMLİ İÇTİHAT REFERANSLARI

Önde gelen davalar:

- *Von Hannover /Almanya (no. 2)* [BD], no. 40660/08 60641/08, 7 Ekim 2012 (8. Madde ihlal edilmemiştir).

8. Madde kapsamındaki diğer davalar:

- *Roemen ve Schmit /Lüksemburg*, no. 51772/99, 25 Şubat 2003 (8 ve 10. Maddeler ihlal edilmiştir);
- *Ernst ve Diğerleri/ Belçika*, no. 33400/96, 15 Temmuz 2003 (8. Madde ihlal edilmiştir);
- *Weber ve Saravia /Almanya (k.k.)*, no. 54934/00, 29 Haziran 2006 (8 ve 10. Maddeler kapsamında kabul edilemez);
- *Association for European Integration and Human Rights and Ekimdzhev /Bulgaristan*, no. 62540/00, 28 Haziran 2007 (8. Madde ihlal edilmiştir);
- *Liberty and Others /Birleşik Krallık*, no. 58243/00, 1 Temmuz 2008 (8. Madde ihlal edilmiştir);
- *Telegraaf Media Nederland Landelijke Media B.V. ve Diğerleri /Hollanda*, no. 39315/06, 22 Kasım 2012 (8 ve 10. Maddeler ihlal edilmiştir);
- *Saint-Paul Luxembourg S.A. /Lüksemburg*, no. 26419/10, 18 Nisan 2013 (8 ve 10. Maddeler ihlal edilmiştir);
- *Roman Zakharov /Rusya*, no. 37138/14, 12 Ocak 2016 (8. Madde ihlal edilmiştir);
- *Szabó ve Vissy /Macaristan*, no. 37138/14, 12 Ocak 2016 (8. Madde ihlal edilmiştir);
- *Khadija Ismayilova /Azerbaycan*, no. 65286/13 ve 57270/14, 10 Ocak 2019 (8 ve 10. Maddeler ihlal edilmiştir).

8 ve 10. Maddelerin dengelenmesiyle ilgili diğer davalar:

- *Von Hannover /Almanya*, no. 59320/00, AİHM 2004-VI (8. Madde ihlal edilmiştir);
- *Mosley /Birleşik Krallık*, no. 48009/08, 10 Mayıs 2011 (8. Madde ihlal edilmemiştir);
- *Magyar Helsinki Bizottság /Macaristan* [BD], no. 18030/11, 8 Kasım 2011 (10. Madde ihlal edilmiştir);
- *Węgrzynowski ve Smolczewski /Polonya*, no. 33846/07, 16 Temmuz 2013 (8. Madde ihlal edilmemiştir);
- *Bédat /İsviçre* [BD], no. 56925/08, 29 Mart 2016 (10. Madde ihlal edilmemiştir);
- *Medžlis Islamske Zajednice Brčko ve Diğerleri / Bosna-Hersek* [BD], no 17224/11, 27 Haziran 2017 (10. Madde ihlal edilmemiştir);
- *M.L ve W.W /Almanya*, no. 60789/10 65599/10, 28 Haziran 2018 (8. Madde ihlal edilmemiştir).

Bekçilerin rolü ve diğer Maddeler:

2. Madde:

- *Yaşa /Türkiye*, no. 22495/93, 2 Eylül 1998 (2. Madde esas yönünden ihlal edilmemiştir; 2. madde usul yönünden ihlal edilmiştir);
- *Kılıç /Türkiye*, no. 22492/93, AİHM 2000-III (2. Madde esas ve usul yönünden ihlal edilmiştir);

- *Tepe /Türkiye*, no. 27244/95, 9 Mayıs 2003 (2. Madde esas yönünden ihlal edilmemiştir; 2. Madde usul yönünden ihlal edilmiştir);
- *Adalı /Türkiye*, no. 38187/97, 31 Mart 2005 (2. Madde esas yönünden ihlal edilmemiştir; 2. Madde usul yönünden ihlal edilmiştir);
- *Gongadze /Ukrayna*, no. 34056/02, 8 Kasım 2005 (2. Madde esas ve usul yönünden ihlal edilmiştir);
- *Dink /Türkiye*, no. 2668/07 ve diğer 4, 14 Eylül 2010 (2. Madde esas ve usul yönünden ihlal edilmiştir);
- *Huseynova /Azerbaycan*, no. 10653/10, 13 Nisan 2017 (2. Madde esas yönünden ihlal edilmemiştir; 2. Madde usul yönünden ihlal edilmiştir);
- *Mazepa ve Diğerleri Rusya*, no. 15086/07, 17 Temmuz 2018 (2. Madde usul yönünden ihlal edilmiştir).

3. Madde:

- *Rizvanov /Azerbaycan*, no. 31805/06, 17 Nisan 2012 (3. Madde esas ve usul yönünden ihlal edilmiştir);
- *Najaflı /Azerbaycan*, no. 2594/07, 2 Ekim 2012 (3. Madde esas ve usul yönünden ihlal edilmiştir; 10. madde ihlal edilmiştir);
- *Uzeyir Jafarov /Azerbaycan*, no. 54204/08, 29 Ocak 2015 (3. Madde esas yönünden ihlal edilmemiştir; 3. Madde usul yönünden ihlal edilmiştir);
- *Emin Huseynov /Azerbaycan*, no. 59135/09, 7 Mayıs 2015 (3. Madde esas ve usul yönünden ihlal edilmiştir)

10. Madde:

- *Barthold /ALmanya*, 25 Mart 1985, Seri A no. 90 (10. Madde ihlal edilmiştir);
- *Lingens /Avusturya*, 8 Temmuz 1986, Seri A no. 103 (10. Madde ihlal edilmiştir);
- *Vides Aizsardzibas Klubs /Latviya*, no. 57829/00, 27 Mayıs 2004 (10. Madde ihlal edilmiştir);
- *Animal Defenders International /Birleşik Krallık* [BD], no. 48876/08, 22 Nisan 2013 (10. Madde ihlal edilmemiştir);
- *Nagla /Latviyaa*, no. 73469/10, 16 Temmuz 2013 (10. Madde ihlal edilmemiştir);
- *Pentikäinen /Finlandiya* [BD], no. 11882/10, AİHM 2015 (10. Madde ihlal edilmemiştir);
- *Medžlis Islamske Zajednice Brčko ve Diğerleri /Bosna-Hersek* [BD], no. 17224/11, 27 Haziran 2017 (10. Madde ihlal edilmemiştir);
- *GRA Stiftung gegen Rassismus und Antisemitismus /İsviçre*, no. 18597/13, 9 Ocak 2018 (10. Madde ihlal edilmiştir);
- *Şahin Alpay /Türkiye*, no. 16538/17, 20 Mart 2018 (10 ve 5 § 1. Maddeler ihlal edilmiştir);
- *Khadija Ismayilova /Azerbaycan*, no. 65286/13 ve 57270/14, 10 Ocak 2019 (8 ve 10. Maddeler ihlal edilmiştir);
- *Cangi /Türkiye*, no. 24973/15, 29 Ocak 2019 (10. Madde ihlal edilmiştir).

Diğerleri:

- *Rasul Jafarov /Azerbaycan*, no. 69981/14, 17 Mart 2016 (5 § 1. ve 5 § 4. Maddeler ve 5. Madde ile bağlantılı olarak 18. Madde ihlal edilmiştir);
- *Şahin Alpay v/Türkiye*, no. 16538/17, 20 Mart 2018 (10 ve 5 § 1. Maddeler ihlal edilmiştir).